Гулдурды СӘХЕТДУРДЫЕВ

КАЛБЫМ – ГЕНҖИ-КӘНИМ
(Рубагылар)

Пелек танапыңы силкер алдыгна.
Дүшүн, гурҗак эдип ясаландыгңа!
Дурмуш сахнасында бөкдүрип бир дем,
Соңра ене бир-бир дыкар сандыгна.

Омар ХАЙЯМ

1. ЗЫЯРАТ. ЭКСПРОМТ

***
Эссалавмалейким, гадым Нишапур,
Багтың гетиренде хер зат гелшип дур.
Бир-ә “серхош” шахыр, бир огры кемпир
Сени күлли дүнйә эйледи мешхур.

***
Ёллар даг башында – ховада гелди,
Хөвес кынчылыкдан зыяда гелди.
Өң Зулман кемпирден гөзлери горкан
Түркменлер атлы дәл, пыяда гелди.

***
Муңа Хайям гелип, гечип гидипдир,
Сөзлери дүр киби сечип гидипдир.
Ватанында бу гүн дамҗа арак ёк,
Себәп барын Омар ичип гидипдир.

***
Пелек, саңа ынсан, хайван нейлесин,
Тәзе нысаклара эйям нейлесин!
Сиз оны өзгерәк юртлардан гөзләң,
Ичилмейән ерде Хайям нейлесин!

***
Билмейәндир өйдүп, эйлеме пикир,
Сен Гөроглың атын огурлан кемпир.
Нишапура Хайям гашына гелдик,
Бир минут дымжак биз, гит, дашда хеңкир.
***
Күйкерлип үстүнде, эй, гарып губур,
Шол кемпире меңзеш ядыгәрлик дур.

Гөроглы дей әт галайма сен бир гүн,
Шахырыңдан хатырҗем бол, Нишапур.

***

Җайлапдырлар оны кадасы биле,
Галамы, мей ичен бадасы биле.
Эмма шыгырлары ер тейне сыгман,
Гидипдир өз ёлы-ёдасы биле.

Нишапур, 1996 й.

2. ХАЙЯМЧА РУБАГЫЛАР. ВАРИАЦИЯ

***

Дөвлер җаны салыпдырлар ичине,
Өңлер җыны салыпдырлар ичине.
Чүйшеден бир овурт дадан сайрап дур,
Мей дәл, җыны салыпдырлар ичине.

***

Мейли күйзәм, өз лебиңден леб бердиң.
Ысгап ятдым, өз демиңден дем бердиң.
Гиҗе йыкдың, эрте галдырдың эне,
Сен – гамың дерманы, дерде эм бердиң.

***

“Хей-де, сенден ганарынмы өмрүме?”
Дийип, питикледим чүйшәң бөврүне.
Чүйше дийди: – Сенден өң өтенлер-ә
Мей багыртлап ятыр, күйзә өврүле!

***

Габа салып, җайлаң, болсам харап мен.
Гой, ятайын, эр тейинде эрәп мен.
Хачан гелип, көвлесеңиз габрымы,
Шонча йыллык эсрәп ятан шерап мен.

***

Мең элимде күйзе, сеңкиде күндүк,
Инди бәш вагтына эйледик эндик.
Икимизем тәрет кыляс, эй таква,
Сен дашың, мен ичим ювярын сен дек.

***

Датмаңда нә Үзүмгүлүң шерабын,
Ир-у-гич ювдарсың өлүм шерабын.
Серхошлукдан ачыларсың мей биле,

Ачан бармы, хей, аҗалың шерабын?!

***

Бехишдиң реңки яшыл дийдилер,
Бол-телки. Мүң дүрли хасыл дийдилер.
Акан-дөкән… Исрип этмез серхошлар,
"Тәк мей бер, довзаха дахыл" дийдилер.

***

Гурханда язылан: шерабын-техур
Учмахда яп болуп, җошуп акып дур!
Җеннетде гайгы ёк. Гам эгсер ялы,
Эй, Таңры, шол ябың довзахда зерур.

***

Тәрет-намаз, ене-де көп серишде
Кылып, сопы, болмакчы сен перишде.
Өлүп, учма гирҗек. А мен хер агшам
Бир җүрдек мей билен гирйән бехишде.

III. РИШТЕ. РУБАГЫЛАР

***

Калбым – генҗи-кәним, көвледим сени,
Сетирлерме салдым, дөвнедим сени.
Ил тапан еринден чексе өйүне,
Мен иле пайладым, дөвлетим, сени.

***

Бил, рубагым, риште үзмедигими,
Хайятым хакында дүзмедигиңи.
Хердем – хыял калбың җошы сениңки,
Берейин өзүме дөзмедигими.

***

Миве дүнйә инмезден өң йайданып,
Гүл узадяр – галгадяр ак байдагын.
Аман-нурбат дилейәр ол, билйән дей,
Дүвүп, бишенден соң дүшҗек ягдайын.

***

Авы ялап, ант ичсе-де: "Инди этмен",
Бугдай ийип, ковуландыр җеннетден.
Ере дүшүп, ене иймити бугдай…
Бу рубага гүйҗүм этмез, җемлетмез.

***

Я-ха серхош чагы, иченде айдар,
Я үстүнден кән йыл геченде айдар.
Адам өзүне-де иң чын сөзүни
Чола эрде, онам ичинден айдар.

***

Хемме зады сан өлчәнок, хайык, дур,
Көпүң бире дөз гелмесе, хайыпдыр.
Бириң көпе өврүлмегне халк дийме,
Көпүң бире өврүлмеги халкдыр!

***

Чөзүлди… Дүшекде… Буйругы биле,
Керешмеси биле, уйлугы биле…
Тарых дийилйән зат дөрейәр көпленч,
Йылманак гелинлең гуйругы биле.

***

Растдыр, бейик дөвлет дийилсе мегер,
Кануның өңүнде эгилсе эгер.
Өз раяты билен казылашанда,
Дава чөзүленде еңилсе эгер.

***

Дүйрме гылыч.
                    Галам алып, әл, говы,
Гашың чызяң. Багрым дилйәр ялавы.

Сен-ә шахырыңа кылмаяң питва,
Гиҗе-гүндиз чыршасам-да галамы?

***

Төверегне яссык көкүн үйшүрип,
Отыр бәбек, җемләп барҗа гүйҗүни.
Соңра дурак-дурак хем йөрҗен-йөрҗен…
Адам дүнйә шейдип башлар хүҗүми.

***

Дийди: “От битирмән, гатнасын дийсең”,
Дийди: “Гиҗе урнуп, ятмасын дийсең”,
Дийди: “Ломайраҗык карз пул ал-ай,
Кимдир бири мыдам ятласын дийсең”.

***

Намартлар җемленип, дүшдүлер ховпа,

Дири хамын союп, кылдылар говка.
А Несими гирип күкрегне илиң,
Ынсаның калбындан тикинди сойка.

***

Ачылмазак әхли бендиң ачары
Дийип, Алла ярадыпдыр аҗалы.
Бар дердиң дерманы, өмрүң соңунда
Бизе гойлан совгатларың аҗабы.

***

Җанпенаммың? Ёк, аламок яңса мен,
Нирә барсам, гөзүм дүшйәр эңсәңе.
Өйкәң бармы, мыдам йүзүң өврйән,
Гел, көлегәм, гел, ярашсаң, ынха мен.

***

Кә аяга галып, чекип кә зары,
Әхли дөврүр хөкүмдардан нәразы.
Йөне гечен говы болуп дурансоң,
Биз шу гүнүмизден нечүн налалы?

***

Гызарып, Гүн чыкды, төз дүшди эне,
Асман этегине көз дүшди эне.
Акпамыгың дөвден от гетирши дей,
Күл дөкүлди. Түме гөз дүшди эне.

***

Ел өсди, элпеди, эйлейип ыхлас,
Соң бир гүн тозана гөмди ол үфлас.
Ынҗык гөвүн ялы кичиҗик оды
Үфләп, өчүрмели, якмалы, үфләп.

***

Көйүп агыр гүнден, ирип тешвүшден,
Мыдам аҗап дөври арзув этмиш сен.
Багтлы гелҗегмизе гарашып йөрүс,
Эмма хергиз багты тапяс гечмишден.

***

Пархы нәме, ассамы я гатымы,
Аҗал гелип бир гүн, какар гапыңы.
Мөхүм хабар гелен ялы ызыңдан,
Чапдырып гидерсиң агач атыңы.

***

Өз майдалы, өз ёлы бар дурмушың,
Бир маңа баглы дәл онуң гурлушы.
Сен өйде, ол өйде бусуп отурса,
Ким үйтгедер ахыр хазан урмушы?!

***

Оңушса-да энәниң дар гойнунда,
Доган догана зулм этди бой, мунда.
Җайласа-да, сет мүң асыр… гечсе-де,
Хабыл ганы шиндем Кабыл бойнунда.

***

Алтын айдар: “Көвләп, ювуп чәгеден,
Ери газып, гөзләп зерре-дәнеден,
Дүнъе дөрәп, дүшсем кимиң элине,
Хума салып, ере гөмер тәзеден”.

***

Депме кери гөрмедиг-ов муң ялы,
Не эшидйәр, не хә берйәр, гүң ялы.
“Керрев!” дийййәс. Ол гепледйәр ичини:
“Бей-бә, лаллар тутан огушя дүнйәни”.

***

Буз үстүнде тозан арап, сөгүшип,
Галың бендә эзъет берен җөги шү.
Дил-агызсыз. Адам болмаз өйдәймәң,
Хассамызың адам болан чагы шү.

***

Арабаң тигри дей Пелегиң чархы,
Шол пырланып отыр Күрс иле Аршы.
Биз – ёлагчы, барярысмы гечмише,
Я-да барярысмы гелҗеге гаршы?

***

Хораз, сендемишин гыржыны күйкиң,
Хораз, чейнетдирйәң хырчыны күйкиң.
“Күйки”, “күйки” дийип эшдилйәрмишин.
Азанда гыгырян хер “гыйкы-гыйкың”.

***

Аталар сөзи бар, чүмен киршене,
Тозун үфләп, шыгра салдым дуршуна.
Өкүз айдармышын: “Сойсаңыз хамым,

Серип гоявериң сыгрың гершине”.

***

Аху гөзлим, йүзүң совяң нәмүчин,
Җүбти-тай кылынҗак чагың дәми шү?
Ышкың сили гелди, дүшели ёла,
Гарашып дур, хон-ха, Нухуң гәмиси.

***

Гуҗагыма алып ятсам, кеҗир яр
Аягым үстүне атсам, кеҗигйәр:
“Гүндиз-ә хаммалың, гиҗелер ене
Сени арка хопба эдип гечирйән”.

***

Деря сурата дүшүрди, эменди,
Аягыны өпҗек дийип, чененди.
Яр гол ювды. Халка-халка толкунлар
Атып, гошарына салды кеменди.

***

Акыл-а сатҗак дәл, йөне гөвнүме,
“Тентек!” дийип, дүртсең оглуң бөврүне,
Тентек бакар. Эгер дийсең “Инерим!”,
Онда саңа тарап инер өврүлер.

***

Хер бир сырың бар өзүниң мөхлети,
Дуюлмарын өйдүп, атма төхмети.
Сырың соңы – печан. Алыс йылдызың
Гөр, мүң йылдан Ере дүшер шөхлеси.

***

Той. Тәзе бир дурмуш мундан бу яны,
Гөтерлип дур сакымызың гуйяны.
Бармагына ника йүзүк өтүрлен
Гелин отыр, халкаланан гув ялы.

***

Гапыл галды, бег Гөроглы бент олды,
Нер ардында гол-аягы гандаллы.
Ёкуш дегйәр, өң гүйлүнип гөрмәнсоң,
Хатда, доглуп, ятмандан соң гундаглы.

***

Бирден дилден сыпдырарсың, айдарсың,
Басыраның, яшыраның пейдасыз.

Элдекилешенок хакыкат гушы,
Агзың ачсаң, учар гидер дуйдансыз.

***

Гөрене бармагны чоммалдяр кәшир,
Оңушдыраянок, бермесең хәсин.
Кесип ташланайса, билйәс-ле вели,
Хайбатлы мөхүр бар сыртында хәзир.

***

Богазымдан гечмән иң соңкы дамҗа,
Агзымың дашына сырыгса, дамса,
“Диши агырярмыш” дийиң шол яра,
Юванлар шалкылдан эңегим даңса.

***

Аҗал санҗандан соң җигерме ханҗар,
Айлава гошуң сиз тизден-тиз канча.
Алты гары бизиң гуйругын дүвүп,
Агачдан атымы басарын гамча.

***

Акмагы урма-да, сөгме-де, гүрлет,
Дегме, яңраберсин, гачянча гурбат.
Өзүниң кимлигин айдып дур онсоң,
Хөкманмы нә саңа гайталап дурмак?!

***

Биле гирип, биле чыксаң өйден сен,
Өмүрбакы багтлы борун өйденсиң.
Эртекилер тамамланяр той биле,
Дурмуш вели башланяндыр тойдан соң.

***

– Дүйшде багт пайланяр инди ай ярым,
Нобатым етенде, оянайярын.
– Пәхей-де, йөр онда, иргөзинрәкден
Башымыз яссыга гоя-лай, ярым.

***

Пырланып дур, Аршы, Күрси, бары бар,
Күйзесини йылмап отыр Бирибар.
Мунча тимар бермиди бу дүнйә,
Ахырында кылҗак болса тары – мар!

***

Шелпели гиҗели, гүлгүн даңлы биз,

Асмана гөк перде чекди Таңрымыз,
Гөзүмизиң гөрйән соңкы нокады,
Биз гөз юмуп гөрйәс ондан аңрымыз.

***

Ил дердине көйдүң, дөкдүң эшкиң сен,
Илиң тойы-байрамында гөчдүң сен.
Гөвнүм, калбым ичре гурлан бинахым,
Өзгәң гөвни үчин йыкян көшгүм сен.

***

Эйләп душман тарапындан хатырҗем,
Бела шундан гелер дийип, атыр чен.
Ханҗар вели херне еңседен гелйәр,
Голайыңдан … вах, осламай, ятыр сен.

***

Үйшүп, гөвнүн тапып, саклашарыс биз,
Өвүп, ал-асмана оклашарыс биз.
Ашаклыгна келеменләп гайданда,
Гапмалы вагтымыз хаклашарыс биз.

***

Дүвүп, дүнйә инерсиң сен юмругың,
Харс урарсың, “югурарын”, “юмрарын”.
Табытда Исгендер гол серип баряр,
Юмругы языляр, гөзи юмланың.

***

Иман сырын тенха өзүне айдан,
Гөрсең, тейкарында ялңыздыр адам.
Өзи билен өзи галар екечәк,
Хер кес Робинзоны “халк” дийлен адаң.

***

Турузмаң, яланчы дийип, говры сиз,
Гепде тутуп, этмәң гөтиногры сиз,
Депесинден дабанына чен ялан,
Онда чын ёк, нәдип айтсын догрусын?

***

Яняр пенҗиреде дурмуш пелтеси,
Шол довамат-довам дүйни, эртеси.
Хер өй бир театр, җош уряр сахна
Япык вагтам тутулары, пердеси.

***

Адам оглы, салланчакдан бат алып,

Галып гидйәң, ил ичинде ат алып.
Кимлер оңа песелмекдир өйүдйәр,
Бейикликдир, галып билсең, Садалык!

***

Айра салып, хиҗраныңда ловлатсаң,
Высал берип, хасратымы говзатсаң,
Мухаббетим, оввалында ерлигиң
Алнанмыдыр бехишт иле довзахдан?!

***

Ёк, үфләп өчүрсең тортуң шемлерин,
Сөндүрдигиң дәл янгынын җеңңелиң.
Абшарма, тәк доглан гүнүң гутлаяр,
Чапак чарпып агаларың, еңңелең.

***

Гутлап дурлар сениң доглан гүнүңи,
Хас догрусы, энең догран гүнүни.
Гөч! Җош! Шатлан! Зынхар, чете чыкаңда
Энеңем бир ятлап, товлангын, ини!

***

Ремезаның гелйән халыны гөрдүк,
Шугладан гуршалан ялыны гөрдүк.
Гаяның гершинден ашып өтенде,
Мессан басан атың налыны гөрдүк.

***

Пархы кән дәл, зир-зибилиң түммегин,
Я-да көчә ташласаң бир чүммүгин,
Гөрүнмерин өйдүп, ойлама, ынха,
Өзүң гөрүп дурсуң ахыр кимлигиң.

***

Дилим айланмаяр диймәге кемпир,
Вах, ёгса, өзүмем гожалдым кемсиз.
Бу дүнйәде сенден айра яшадым,
Ериң астында-да ятмалы сенсиз.

***

Шахырлар җемленип, геңешселер-ә,
Белки, бир сөз тапар, гең эшдилер-ә.
Мен-ә саңа меңзеш яры гөрмедим,
Зат тапмадым Сени деңешдирере.

***

Оглум, атаңдан оздурсаң, эгилсем,
Бу гөреш бу, аямалы дегил сен.
Тутлушыкда чөксең, еңилдигимдир,
Шол мениң Еңшимдир сенден еңилсем.

***

Гөроглы ёк, гылҗындан ган сачара,
Бейле мыдар довам эдер хачана?
Хер ким Эзрайыла гөз дикип отыр,
Бетбагт халкым, гүнүң галды аҗала.

***

Ол – гураяк, берекет ёк, мүмкин дәл,
Ит ысгап, айрыляр зыңан сүңкүнден.
Нәдип җан алҗагын билмән Эзрайыл,
Гапдалындан совлуп гечйәр дүңкүлдей.

***

Миллиард пул ийипдир, алдылар орта,
Үч айлык кесилди, гитдик биз горка:
Ери, инди чагалары бу кетдәң
Тутуш үч ай нәме ийип оңарка?!

***

Өмрүмизи өлчәп отыр, середиң,
Ай билен Гүн – окарасы терезиң.
Эрем ичре яйнап йөрүс, соңундан
Төлеги соралса, нәме берелиң?

***

Сүйдүң ысы гитмедик гыз агзындан,
Арамызда йигрим яш бар азындан,
Демиң билен чойдуң, нәзиҗек дилбер,
Ятдан чыкып галан бир гүн язымдан.

***

– Дик башашак гезйәс, биз асыл-асыл,
Тогалак Ер пырланып дур ол асыл.
– Ховвайт, силкилен дей, җүбүлермизде
Пул дурмаяр диййәрис-ле, боласы.

***

Өзүң говсун эдевери, җан Аллам,
Җан эчилйән сенсиң, сенсиң җан алян.
Аҗалың ховпундан эйлемен перят,
Алан задым гайтарян-а, таланман.

***

Гарым-гатым кылдым бейтлерими,
Мегер, оңларсыңыз, бейитмегими.
Дурмушам – дүрүшде! Той-яс… хер заман
Хасрат билен бозды кейплерими.

***

Алп-еренлер герек хормат кылара,
Йүреклең төрүнде орнатдырара.
Хөкүмдарлаң гүйҗи – гайтавулында,
Эҗизлери өзүң ойнатдырар-а.

***

Дүйн агшам гурсакдан тутан агыры,
Тас алыпды, гойберәйди ахыры.
Дертден дынма бармы? Индем делмурып,
Яры ятлап, чекйән ышкың ахыны.

***

Түм-гараңкы гөрүп ятан капасын,
Йүрек: “Ачың!” дийип, какяр гапысын,
“Дүңк-дүңк”, “Дүңк-дүңк”… мениң вели, терсине,
Гелйәр йүрек гапысыны какасым.

***

Худам, товгуң пышды ялы эйледиң,
Бир гөргиңден дынсам, чыкды бейлекиң.
Херхал, ругсат берсең, учма гөзлемән,
Галардым-ла бу дүнйәңде мейлетин.

***

Голумызы ёкарлыгна герсек-дә,
Гурагыры айрылайяр тирсекде.
Гутулайҗак экен дүйп-тейкарындан,
Маслахата гатнашайсак бир хепде.

***

– Алабайым, өз угруңа сеңкилдәп,
Нирә бараң, ишлейәрми сең келләң?
– Хов-хов, ховун етирҗек мен “гыҗакчың”,
Гиҗе гулпа бычгы сыхап, хең кылян.

***

Ынанмаян, дүйшүмми я бу салгым?
Сен гөркездиң нәмелигин высалың.
Ол багы Эремде багтлы сагатлар…
Сүрдүк дөвран хүйр-у-гулман мысалы.

***

Гайгым-калбалам сен, гезсем-де канда,
Сөйги айралыкда өврүлйәр ганда.
Гөзде яшың сылып, тассыклаярсың,
Гелмейәң дийп, гөвүн этме-дә онда.

***

Ынанҗаң Отелло җенҗел эдиб-ә,
Дездемонасыны пенҗеледи-ле…
"Гиҗе" ак "Гүндизи" богалап баряр…
Тымсал – бу ашыклаң энчемесине.

***

Мегер, тәсир этирсиң шу эйяма,
Гелҗек табын башарана, эйләне.
Йөне хергиз бутнатмарсың тарыхы,
Оны бирчак гечирсең-де бейләңе.

***

Әри әр эдйән дийп, буйруп отырмың?
"Гайталармың?" дийип, буруп отырмың?
Эл-аягмы овкалаяң, мынчгаяң,
Я мени тәзеден югруп отырмың?

***

Ил ичинде абрайың-а бар экен,
Гиң көче дар гөлегчиңе, мәрекә.
Ягшы адың сениң өзүңе галды,
Салынанда бар эмләгиң терекә.

***

Аңда сурата дүшүпми өң я-да?
Яшлыгмызы кән ятлаяс. Гең ягдай,
Оңат гөрйәс ызымызы – гечмиши,
Гоша гарак дешилсе-де маңлайдан.

***

Бил эгрелди, сач агарды, яш гече,
"Көне адама" өвүрди-ле бәш мүче.
Йөрән ялыдык-ла хемише өңе,
Деңи-душлар, нәдип дүшдүк гечмише?

***

"Ак билен гараның сечилйән чагы"*,
Гиҗеден гүндизе гечилйән чагы,
Билмейән, мен нечүн хопугып турян,

Аллаң өз рехнедин эчилйән чагы?

***

“Окап билдим: а:м-у кишилигими”**
Улалаңсоң, билйәң кичилигиңи.
Ламеканы гөзлейәрсиң әлемден,
Ахыр билйәң калбың ичилигини.

***

Пелек иши, гайдып гелсе яшлыгым,
Ене ышга дүшсем шо-о-л ягышлы гүн,
Гөзлемден аңмасаң, дуйдурабилмен,
Җаным, өз йөвселиң сен багышлагын.

***

Сүйкенме, бес эд-әй, отур, агасы,
Дәл биз сениң үчин готур агаҗы.

* Горкут атадан.
** Сократдан.

Чәре ёк… Оюңда готур отурса,
Межбур, ташлап гидйәс. Шодур алаҗы.

***

Эййәм, нәзлим, гөзлең маңа өвреншен,
Гойна гирип, түвелей дей көвленсең.
Ышк базарның совулдыгы дәл ахыр,
Ника гыйлып, той-томаша совлансоң.

***

Бир сөй билен чавуп гиден дидеден,
Сөйгим, сеслен, ене сени идедим.
Айралыкда кемсиз янып-бишдим, гел,
Өңкиң дей, гөз билен мени ий-де, дын!

***

Нә йүрекдеш чыкярмы дий хер кимден,
Өзүм билен сыр алышян эркин мен.
Диңе ичден үммүлдешйән, шонда-да,
Кә дашыма гаранярын, лекин мен.

***

Онсузам, ичигар, йүкүм этиг-ә,
Дем бер, пелек, диремегил петиге.
Нәме мунда мертлер бишип, өртенип,
Диңе бигам йөрмелими тетилер?!

***

“Хер ерде йөрсек-де, Аллахы экбер
Депәмизден гөрйәр” дийилен геп бар.
Диңе өңден-ыздан, саг-у-солдан дәл,
Бизе ичимизден середйәр Җепбар.

***

Чох говгам бар, яшамадым анҗайын,
Билмейәрин хайсы дерде янҗагым.
Түркмениң дүеси ябан чөкермиш,
Гайгысындан дынан чагы яңҗа бир.

***

“360” өвлйә я диярмы би?
Совлан эйямларың ядыгәрлиги.

Ашып мүңйыллыкдан, аңы чашмадык
Гадымъетимизиң яды барлыгы.

***

Гиҗеми я гүндиз? Совал берйәрис,
Хайсы ягты? Аныкламак дервайыс:
Гөзи гиңден ачып, гөрйәс гүндизи,
А түмлүги гөз юмубам гөрйәрис.

***

Бош пешеңден мүшдүк ясадык. Сүйдүк.
Ок сүрүлен ниле меңзейәр түйдүк.
Дидиванда йүрек. Ызлы-ызына
Мәшелер гысыляр, баряр-ла түйдүп.

***

Башда чын сөз эшдилйәндир ховайы,
Чына огшар ялан гепиң овазы.
Дурмуш бир гөзбагчы, хайырмы я шер,
Гарым-гатым, чөзмек мүшгил совалы.

***

“Акгаңлары диңле, бак, инерим, мең,
Пыланкес лакамын дакынарын мен!
Бири бир зат дийсе, мең адым бер-әй,
Өзүме тәзе ат тапынарын мен”.

***

“Балары – мен, танар арыбал иен,
Нош олсун, хасылым барып, алыбер.

Хер гүнде мүң гүлден йыгнаян нектар,
Билимден ашагым арабалы мен”.

***

Угрун тапып, мүнәйипдир, гөрсек ине,
Кинниванҗа гарынҗаҗык тирсегме,
– Ики нокат ялы зордан гөрүнйәң.
– Ай, хенизем дес-дең ярым тиркег-ле.

***

Хеммә үлүшини эчилен гүнлер,
Шол ятланып отыр гечилен гүнлер.
Бөлек-бөлек бары пайлашылыпдыр
Эдил пишме ялы сечилен гүнлер.

***

Дик депәмде алма гойсам, эгер-де,
Ере гачар, мүҗгән окуң дегер-де.
Нәдип гөрүп, уруп йөрсүң, эй, дилдар,
Ышк алмасын гизләпдим-ле җигерде?

***

Өвсе, етик, халалхонмы, галпымы,
Сечйәң доллар, зынҗырыңы, алтыны.
Садака дүшмез-ә өйдүп яйданма,
Җүлликгөтен гойдуң-а бар халкыңы.

***

Хава, ене текрарлаян өңкини:
Адамзады үйтгетмекдир иң кыны!
Аңсат-аңсат башармарсың. Еке-тәк,
Олам, мегер, бир өзүңсиң мүмкини.

***

Кылмышларның дервайысы, аҗабы:
Онуң дүнйәмизден ара ачаны.
Бу пурсатам сөбүгмизден акдырдык,
Халка рова гөрмедилер аҗалы.

***

Янёлдашың йыгрып дурса сеңриги,
Нәтҗек дагы, тирсегиңи гемрип ий.
Тей, билмедим, ничик гүнә эйледик,
Бизе Таңрың газабымы, эмри би?

***

Яслы гүнүң дерман ич я ий дәри,
Пейдасы ёк, гайры мелхем идәли:
Пата гелип-гитди якының, ядың,
Медет берди илиң-гүнүң дидары.

***

Бегенип, тутдурман нервилерңи сен,
Карзыңы ызына берибилерми сен???
Сен өз кимлигиңе гөз етирерсиң
Гайтарҗак махалың бергилерңи сен.

***

“Саңа нәдип гөрүнмели?” Алада
Эдип гездим. Кырк йыл ятыр арада.
Саташдым. Лагшапсың. Ойламандырын
Сең не халда гөрүнҗегиң барада.

***

Мавы асманымыз мавы экранмы:
Хатарыны бозман, эдеп-екрамлы,
Үмзүги кыблада – Кәбе ёлунда,
Ак булутлар хаҗа баряр ыхрамлы*.

***

Чыда, халкым, җепалара дөзгүн-ә,
Алдандыңмы, диймек, онда өз гүнәң.
Өңүң бош керсенли халда гөрүнсең,
Гүнәкәрми дурмуш атлы гөзги** нә?!

***

Ёк, сөймедиң, буз өвүсдиң гыш киби,
Сегпараз – сен, ода атдың ышкымы.
Разыдырын, өлди хабарым эшдип,
Дөксең гөзлериңден дамҗа эшкиңи.

***

Тебиб-ә дәл велин, билҗек өвредип,
Гусса калбың ода якса, гөвредип.
Гоҗалыкда йүрегиңе мелхемдир,
Эгер ышкың күлүн сепсең, оврадып.

***

Шыгыр дерясы бу, җошар, гатакар,
Шыпалыдыр сиңңин вагтам, ятака.
Кенарына голум серип, гелдим мен,
Хем гелдим кылмага калбым садака.

*Ыхрам: Кәбә хажа гидйәнлериң ак лыбасы.
**Гөзги: Йүз гөрүлйән айна.

***

Сен онда, мен мунда өврүлдик пидә,
Өмүрлеримизи эйледик пида.
Худаймы, пелекми, чатанок аклым,
Айралыгымыздан ким тапды пейда?

***

Сөйгүли кәр! Тәсин онуң кадасам:
Ишләп, дынч ал, дынч аланда ядасаң.
Терсинеми? Диймек, сениң ишиң дәл,
Ол хүнәре лайык дәлсиң я-да сен.

***

Гөзлериңе дикип йөргендим тиңкәм,
Нәдип мен өзүми йигрендирдимкәм?
Бурнумдан гетирйәң зовкы-сапаңы,
Нечүн леззетиңден берген дердиң кән?

***

Пешгеши көп өмүр атлы аргышың,
Хайыр-у-шер гарым-гатым, гөрги шү.
Душманыңа етсе, якасын тутар,
Сениң янёлдашдан эшден гаргышың.

***

Чын шыгырлар билмерсиңиз, нәмеден,
Сесиң дагда яңланшы дей тәзеден,
Йүреклерден йүреклере етенде,
Овазланар, яңадандан саз эдер.

***

Наласындан нәдип дурҗак первайсыз,
Айдыммы нә, перят ахыр, эй-вай, шү.
Нобат-нобат, эммаки өз сесиниң
Етен ерне гыгыряндыр хер багшы!

***

“Бент я бөвет басып, гараз, богалы,
Эдил демлигинден Гарабогазы”.
Кандидатлык иш бу! Соң… бенди бөвсүп,
Доктор эйледилер “арабозары”.

***

Дуйдурярлар ардынҗырап, үсгүрип,
“Берилипдир” хеммәмизе дүшбүлик.
Аңсат гарпышмаяр итлериң өзи,
Урушдырярлар төверекден күшгүрип.

***

“О дүнйә дийп, бу дүнйәңи терк этме,
Бу дүнйә дийп, о дүнйәңи терк этме”*.
Эгер йүкүң гүнә болса, тутулып,
Гечмән галарын-а өйтме серхетде.

***

Сөйги
Адаты:ны адаты дәле,
Өвүрди, вах, ёгса садады тәлей.
Ышк дыза чөкерер хөкмүрованы,
Ниҗе кеммагалың сагадаты-лей.

***

Ичип, гыз гөвнүңи йыкдык, азып биз,
Өкүнйәрин, адам бармы языксыз?
Херхал, гудузлан-а дәл экеним мен,
Отуз йыл өң зынҗырымдан языпдым.

***

Учрашдык, йүз-бе-йүз дурдук бир мейдан,
Гепим алып гачды агзымдан Шейтан.
Шол бир сөзүң орнун тутармы инди
Соңкы деме ченли сайраса шейдаң?

***

Бир яшаҗык эсгер гынап аррыгын,
Аягыны долап отыр гарлы гүн.
Я мен гаты гаррапдырын. Я-да ол.
Долак эдәйипми, согруп арлыгын?

***

Йылда бәш секстиллион гар тозгаларның
Кешби дүрлүмишин бар тозгаларның.

Тебигатың фантазиясы бимөчбер!

* Вагыздан.

Сенем бир тозгасың, бар, тогалан, зың!

***

Сөзүмизи кесйәң, дүшүнсең, уят.
Гояңок гочагы-ушагы аяп.
Гепиң агзыңда дийп, бөлме, сениңем
Сөзлериң агзыңда галмаз-ла уяп.

***

Чола ер. Тисгинип, гачды нерессе,
– Харс-харс, харс-харс – гаты ковяр, телессе.
Ахыр дурды. Өзи. Башга хич ким ёк,
Йүреги экен-лай, ыза серетсе.

***

Мейдан дүшелгеде… Гүнортан… Кәтә
Огрынча бакардың, букулып кәсә.
Арамызда еке сөз ёк, диңе сен
Гөз биле “габардың пирими кәдә”.

***

Билйәңизми, душды маңа ким шу гүн,
Яры гөрдүм, гөге тутды тумшугын.
Саташдырман, хак эдипсиң, Бирибар,
Йүз пай говы өз хәзирки оңшугым.

***

Адам башы дашдан гаты, хей, гөр-ә,
Йүкли гечди яшлыгымыз, хейвере.
Дөнүп билсем, эйгерердим ене-де,
Даклышсам шол агыр йүкли кервене.

***

Сүмлүп, гир, чык, чага вагтың, эсед-ә,
Өй ичинде даражык өй яса-да.
Өлсең, (эндик), ене гирип ятарсың
Гөр ичинде ички жая – лахада.

***

Дүшүн, шу сөзүмде бар-а угуртга:
Бәбек дей гундалан пиле, юмуртга…
Хемме задың башлангыжы бирмеңзеш,
Халы энтек гундалгы дур юмакда.

***

Бу барада, достум, йөрителейин

Саңа айдаярдым вели, телегиң.
Йыртык җорап йигдиң галлачлыгын дәл,
Гөркезйәр гелниниң сөлителигин!

***

“Нәмә етсин пенсиясы мамамың,
Гымматбаха дерманамы, нанамы?
Бейдип, гөтин гайдып дурса, ичигар,
Бизем бир зат ачмалымы, нәмеми?”.

***

Олҗаң оңан борлы, икиян елйәң,
Өлен-йитен бармы, йыршарып гелйәң?
Менем ак җүйҗе дәл, күшгелең берип,
Диңлейәрин, йөне этекде келләм.

***

Себәп гытмы: сагатдан я пайтундан…
Гиҗә галяң беллешилен вагтындан.
Халыс эндик этдиң, биз-ә хич вели,
Достум, гиҗә галаймавер багтыңдан!

***

Узаклы гүн гүв берип дур хоҗалык,
Агтык, човлук… гидип отыр гочалып.
Чола җайда үмсүм ятыр бир өзи,
Бакыете тайярлыкмы гоҗалык?

***

– Аперин, Раҗ! Җага дакылышыб-а,
Белет сен бар ериң гапыл ышына.
Тәзе банкың ачылшын-а гич галдык,
Йөне шу гүн “етиш” япылышына!*

***

Гизлемәйин, аңрымызда бир җынлы
Агамыз-а бар экени, берчинли.
Диен: “Акмак чагым үмсүм мен ил дей,
Акыла гелемде, саклаң зынҗырлы!”.

* Огруларбашы Җаганың репликасы. Мешхур Раҗ Гапурың “Авара” кинофилмине.

***

Аңрыбаш Шатлыкдан горкян, эртеси
Шол мукдарда Хасрат мени өртеди.
Икисиниң арасында Рахат бар,
Кемҗе-кердем дәл оларың ортасы.

***

Соңундан өзүңе дүшйәр ол гыммат,
Гошулмазлык гошулмакдыр, ил-ыммат!
Гөтинсүмерлери гөрүп дурсуң-а,
Разылык аламатыдыр дыммак!

***

Ая Софя, Топгапы дийп гыссандым,
Илки гезек гелшим саңа, Ыссамбыл!
Солтан Ахмет Җамы*… Түрклер айлап йөр,
А мен Сени өз гөзлерме гысгандым.

1993.

***

Тоба, дөредемок тәзе мезхеби,
Йүреклең төрүнде Аллаң месгени.
Өмүр диймек – калбыңа хач эйлемек,
Зыярат – Хак дергәхине гөс-гөни.

***

Оңшупдырыс, габанмалы, гел, индем,
Өтди дөвран, олам яш-юш гелин дәл.
Растымызы айдышалы, аслында,
Мен алдыммы, сен алдыңмы элимден?

***

Гүрлеңгүҗүк чукур газып чәгеден,
Иң дүйбүнде гизленер-де, әңедер.
Эммасы бардыр дийп, осламаярмың,
Хөдүрлейән “гуйгуҗы” бош, нәмеден?!

***

“Тәзе дүнйә кыяматдан соңра-да
Кыларму сен?”. Соралыпдыр Таңрыдан.
Җогап ерне өз күлүнден битилен
Какнус гайып геленмишин аңрыдан.

* Ая Софя (Хак пәхими) архитектура ядыгәрлиги, Топгапы сарай – музейи, Солтан Ахмет Җамы метҗиди диңе Ыссамбылың дәл, тутуш Түркийәниң йүзүниң тувагы хасапланяр.

***

Ел эртир бейләгем билйәндир өвсүп,
Гопдурма йүрегиң, бу – йөне мөвсүм.
Терслин-оңлын алмашып дур ахваллар,
Ахмал, олар битай геендир көвшүн.

***

Гайтадан серет-ле газете, ини,
Ене тапыпдырлар газ ятагыны.
Несип этсин, халкым, буравчыларың
Саңа гелҗек багтың газя текини.

***

Көп огушя, дурмуш, санардан геңиң,
Чынымы сөзлесем, чекдилер еңим;
Гүленимде, гөзлеримден яш чыкды;
“Бәхбит” экен мениң “достлук” диеним.

***

Бу гиң асман, даг-у-деңиз, яйласы…–
Көңүллериң йүз гөрүлйән айнасы.
Гел, җенан, ышкымы көшешдирмесең,
Мүмкин-ә әлеми яндыраймасы.

***

Ол гүеди, дөвлет җүбсүн дешенди,
Доглан гүни ийипдир өз эшенни.
Ырсгымызың топун атды, ясанып,
Газгечирҗи турбалардан пешеңни.

***

Башарсаңыз, шу накылы чигитләң,
“Йигит эгер “какам” дийсе, йигит дәл”*.
Гурды алар вели, аркалы көпек,
Эесине дувланса, ол говы ит дәл.

***

Йылда ики гезек гүлләрмиш йылгын,
Реңки гатылан ал биле гүлгүн.
Ышкың ели өвсүп, өз-өзи көрәп,
Туташып, ловлайып баряр-ла гүн-гүн.

*Арап накылы.

***

Сәхер чагы дүшнүкли-дә хер киме,
Гушлар сайрар, герекми нә терҗиме.
Ганат бекләп, галкыныбан гөвүнлер,
Гуш дилинде гепләйсем дийр терсине.

***

“Вах, нирәң агыряр, көшеҗик оглум?
Гой, аглама, гөркез, көшешип, оглум.
…Индем гүлүп ятыр, диймәйин дийсем,

Итаталы, Алдаркөсеҗик оглум”.

***

Не оба, не-де кент… өтрүсинденем,
Хич нышан галмандыр көпрүсинденем.
Лекин, бир Пулхатын көшки – сарайна
Гирмәндир Вагт атлы көпни сындыран.

***

– Сен-айт гарпыз гысдыртмазча киммишиң?
Үйшдүлер голтугна, ташлап хемме ишин.
– Голтукдакы сиз дек гарры эпрутлаң
“Сакгалын” терс сырып, бердим теммисин!

***

Пычагыңы чалыберсең пычага,
Икисем ялав бор, дегир пачага.
Хав, халыпа, тәлимиңе байрынма,
Билгин, сенем өсдүрйәндир буҗагаз.

***

Догланыңда гетирерлер гуҗаклап,
…Лахатда-да ятырарлар гуҗаклап,
Өмүр – өлүм икаранам яр биле
Өтүрерлер, өтүрерлер гуҗаклап.

***

Сал сагдагңа кине окуң, гел, шепе,
Гуры ере отарамок пелсепе.
Аҗы сөзүң айтма, гелмесе ери,
Оңарсаң, ювдунгын, ери гелсе-де.

***

Дөндүрерсиң, дөнерсиң мөй ялана,
Хем айданың билен ичиң йыламаз.
Говусы, аҗыңы пүркме-де, ювдун,
Өз зәхери, ховплы дәлдир йылана.

***

…“Ким дөвүшҗек?! Гел! Чык! Бу мен Домрул бей”
Эзрайыл билинден тутды. Омрул-дай…
Улудан дем алды бир томашачы:
– Бизе етәймәнкә, ахыр соң урул-дай.

***

Кемсинмәң, гара, ак, гелин мелеми?

Асмандан асалың, гелиң, мелеги!
Ышк сөзүнден тиз-тиз долсун Хатбукҗа
Хемем унутмалың елимлемеги.

***

Иң соңкы харпа чен башланып “А”-дан,
Эдил дурмушдакы дейин бар задам.
Адамдан артист дәл, спектаклда,
Режиссёр артистден ясапдыр адам,

***

Лай тапманы үчин дәл, гаты урмасын дийп,
Урмак нире, бармак батырмасын дийп,
Первердигәр ясапдыр Хов энәни
Адам атаң өз чеп гапыргасын сүйп.

***

Бар ер – баръер! Даянмалы гарыңа!
Биз сөвешҗең эсгерлер дей, гөр, ине.
Пелек билен дөвүш кыляс өлинчәк,
Аҗал окы дегип, гирйәс гарыма.

***

Ягшылыгам гөрдүм душманларымдан,
Пенд-у сапак алдым пушманларымдан.
Худай сован экен, шүкүр эйлейән
Көңүлде бесләнмиң пашманларындан.

***

Гөвхер үчин умман ичре, сув аста.
Бойнуна даш баглап, чүмйәр гуввaслар.
Дурмуш, сениң гөвхер сөзе ет дийип,
Йүкүмизи агралдяның дуйяс-ла.

***

Гечйәр яшлык, гечип гидйәр гаррылык,
Өмүр диймек – гөз-ачып юм аралык.
Мазарларың солуп гиден әлеми –
Мерхумлаң үстүнде галгаян арлык.

***

Ким сымруга, кимсе атланар гахра,
Киме довзах, киме бехишт бу сәхра.
Деря зыңлан Тахыр бегиң сандыгы,
Махыма хазына, табытдыр Зөхрә.

***

Угур ханҗак? Матал! Чархы-пелек шү,
Чепбелигне айланып дур серет шү.
Гөтинлигне йүзүп бараң гайыкда,
Белки, сеңки догрудыр хов, күрекчи!

***

Редактор, бармагңы батырма, ховплы,
Багышла, Пырага герек дәл голтгы.
Саклан сен, эллемек гадаган шыгры,
Хер сетир – токлы сим ёкары волтлы.

***

Кән дегнама дегйәң, эл чек бу күйден,
Бир гүн сабыр кәсәм долайса, түйдем.
Душандырын өйтме суссы говшага,
Белли бил, гайнаса, чогяндыр сүйдем.

***

Гитдикче йүкүмиз аграляр, чакы.
Даңмак аңсат сыгрың узаса шахы.
Шах-а чыкармадың, йөне хенизем
Поэзия йүпсүз баглы сен, шахыр.

***

Өмүр гечйәр, адам оглы, эй дана,
Салян бармы вагт ялы хей, талаң?
Хасыл умыт эйләп, эксең бир нахал,
Шонда вагт ишләр сениң пейдаңа.

***

Гөре-биле хам ишлерин ынсаның,
Гүнәлерин ювуп билмез мүң сабын.
Йүлүнмерсиң, эгер калпда оянып,
Ёнай-ёнай, дагламаса ынсабың.

***

Учдантутма гөр, хеммелер, хайран-а,
Мейлетинден сөйгә сары баряр-а.
Ышкың аташына гирип гидйәрлер,
Өзүн ода уран ялы первана.

***

Огланкак хер ерде ел дегирменлер
Пырланар дурарды эл дегирмезден.
Техника өсүпдир, дикучарлара
Өврүләен ялы ол дегирменлер.

***

Этсем-гойсамы ёк, небислененок,
Эл-аягы битин, кемис ерем ёк.
Гиң яйран кесел бу, мен диен яшда
Иш башын тутанок хем ислегем ёк.

***

Гөни барян эсгерлериң гадамын
Бозяр бири, ялңыш басып әдимин.
Хәзир бу махавы ёла саландан
Оң аягна дүзлен аңсат, хә дийиң!

***

Шахыр, сөзи топрак кимин яз, ине,
Йөне гизле тейкарында хазына.
Тама эдип, кешлерини дөренлер
Эллери бош өврүлмесин ызына.

***

Сейрек душяң, берйәниңи бил ярдам,
Хов, душманым, геләймәвер, дил ярсам.
Гөрүнмән йөреңңе гаты шат, сен зор,
Сен гөрүнмән, шатлык пайлап билйәрсиң.

***

Оянаңда гуш дей сайрап оянсаң,
Баша хер иш гелсе, гелсин гой, онсоң.
Аглап дүнйә инйәң, йүзүне уруп,
Өз дурмушың, белки, өзүң ёянсың!

***

Маңлайыма языланын аямдан
Окап берме, горкярын мен вай, ондан.
Бесет, палчы, өңден эштсең хасабын,
Бар мазасы гачяр ахыр оюндан.

***

Ахыр-соңы түкенмәнкә непеси,
Дине гелйәр кеззапларың көпүси.
Кеззаплык үчин дәл, унутмаң, зынхар,
Тоба үчин ачык диниң гапысы.

***

Эден ишин гөрүң ахыр атамың:
Атсаң, отда түтемежек матаның
Топун алайыпдыр: “Бахаладамсоң,

Гелшиксиз-дә! Дийдим арка атайың”.

***

Дийрдилер: “Душсаңыз бир жүп йылана,
Чырмашан, ишилен, пүрчүк йылана,
Яглыгыңыз билен өртүң үстүни,
Зепер етирәймәң бирҗик йылана”.

***

“Деңесинден гечмек гөрги – Пулсырат,
Бугдай сөзүм берҗек, билйән, бул – согап.
Вах, горкян гадырлы саламлашмага,
Йүз бердигиң, гелйәр өе пул сорап”.

***

Гөр, өкүз өзүне хайыр этдирмейәр,
Сакыртгаларыны айыртдырмаяр.
Дүшүненок, элтмейәр хич голайна,
Диңләси геленок, айтдырмаяр.

***

“Ишиңи хам этмегил, хам мыдам яныңдадыр”,
Янҗап айдан сөзлериң хемише ядымда дур.
Ынха, кака, бентлерим, сенден алан пентлерим,
Өңкиң дей “яз” диййәңми, диййәңми я “дым-да дур”?.

***

– Нәчә етди, дост, сагадың диллери?
– Багышла, мен саңа айдып билмерин,
Себәби, өңүнден чыкана бушлап,
Җар эдерсиң арасында иллериң.

***

“Ягшы-да бир, тапдың бәрде пекгәни,
Арзан алдым базардан гәр текәни,
Элтип, гыммат елмедим өз какама,
Шунча галды, нә ичиме депйәми?”.

***

Бәбексиз учурдык леглеги, лейлим,
Маңлая язланы шейлеми, лейлим.
Вах, гүнә өзүмде, ювдаймандырын,
Посалар береңде, эй, леби-лаглым.

***

Шовурдаяр бозгунч ыслы кетениң,
Көвленйәрсиң, тылла елкен экениң.
Йүзмәни өвренмән, чүмдүм, гарк алдым,
Ышк деңзиниң дүйби инди хекемим.

***

Хамын бойна йыгрып, гыйып сүңке чен,
Соранлар: “Тап калай, гыюв, өңкүден?”.
Тилки җогап берен: “Халым ягшырак,
Гайын өйде болян гиевиңкиден”.

***

Ёкуш дегйәр, чаймасам-да алтына,
Бозулярын ёюлан хер харпыңа.
Ах, рубагым, эндам-җаның сыпҗырык,
Кайыл, бир ёл билен етсең халкыма.

***

– Баяк непим етди, бардыр шолам-а,
Дийип, эден хайрың диле чолама.
– Танамадыксырап дурса, нәтҗек-хов,
Дыммалымы? Ай, мunың-а боланок.

***

“Догры геплә дост ёк”,* акмага душман,
Акмак душмансыз хем чекип йөр пушман.
“Эдерни билмезе ягы не хаҗат?”**,
Гум гарбаяр, хич кес билен тутлушман.

***

– Ёкарлыгна галгап барян, эй, елек,
Саңа гелишмейәр перят эйлемек!
Ая-Гүне гол узадып, дийипдир:
“Юмуртгамдан биширйәрлер хейгенек”.

***

Чекизе халта дей булутлы асман,
Ягшың ызы чабга язмагы ахмал.
Дүнйә билен орнун чалшыпдыр калбым,
Хәзир бу гиң әлем – рухы ахвал.

***

– Ай, моллам, йөресең үстүнден йүпүң,
Йыкылмазлык үчин непи кән йүкүң.
– Сен нә Пулсырады сиркдир өйдйәрмиң?
Гүнәң агыр гелсе, пайыңдыр түтүн.

***

– Ери, әр хан! Гиҗе нирде йитдиң сен?
– Ве-ли-лер-де…
– Ол-а ёк, җаң этдим мен.
– Хава, барсам, ёк дийдилер өйүнде,
Онсоң нәме, Велҗелере гитдим мен.

*,** Түркмен накыллары.

***

Азнавурлаң ызын гөрдүм Көйтенде,
Дересин кырк гызың гөрдүм Көйтенде.
Айрыбаба*… Дашындан кән кереми,
Хут, гудратың өзүн гөрдүм Көйтенде.

***

"Илк-ә тутан болды бири билен-ә,
Соңам уран болды пили билен-ә.
Тас өлүпдим. Ай, нә, өз агаңдыр-да…"
Әри нәтҗегини билибиленок.

***

Аргышдан гелйәнлер бир падымана
Игде хөдүрләпмиш бәш-алты дәне.
Илки дадып гөрши экен. Диенмиш:
"Пах, шундан дойяндыр Хыванын хан-а".

***

Бусуп ятма, Гүрлеңгүҗүк, әңед-ей,
Бир булгурың бошапдыр-а чәгеден.
Дүңдер гумсагадың башашаклыгна,
Вах, бихуда гечдик. Өлче тәзеден.

***

Багты җуда-җуда гич гелен оңа,
Кырк бәш яшап, өйленипдир бир сона.
Бир ай соң гелналҗы гөрүп, дийипдир:
"Бәх, галан бар экен менденем соңа".

***

Аладаңдан туруп, ачып гөзүми,
Ылгаян ики ян, кылян гезими.
Ярыша гошулмак мейлим ёк асла,
Түргенлешйән озмак үчин өзүми.

***

"Эгер дурса шу гарабаш эгинде,
Эгилер ол бир Худаның өңүнде"**.

Дикелйәндир зелил гөвни түркмениң
Мыллы аганың хер сазының соңунда.

* Айрыбаба белентлиги. Бу диңе Көйтендагың дәл, эйсем тутуш Түркменистан дагларының чүрбашыдыр. Геологларың айтмагына гөрә, онуң бейиклиги 3654 метре барабардыр.
** Чыкыш эденсоң зала баш эгмели дийленде Мыллы аганың айданы.

***

Диңлемедик диймәң, ганан-да бардыр,
Йитди диймәң, халкың ганында бардыр.
Кел багшының, Шүкүр багшың сазлары
Несиллериң шатлык-гамында бардыр.

***

Тәзе җайын ювуп-сырып хепдеде,
Яшаярды аягучда – кепбеде.
Огры гирди вели… Бай, хасыр-хусур,
Гөчди җая, бәш мүнде-де этмед-ә.

***

Хамала, чох гүнә амал этмиш мен,
Гиҗе ятырмады аманат дүйшлем,
Я өзүмиң терс тарапым гөрдүмми?
Йыкып-юмруп барян аламат түйс мен.

***

Гитҗек гүнүн хас өңүнден сайлайып,
“Атам өйне барып гайтҗак айланып”,
Дийип, гелниң айданындан, мазаң ёк,
Шол пурсатдан башланяр-ов Айралык.

***

Гача гездим шөхрад-у-шан ойнундан,
Шу дуркума өтейин мен гой, мундан,
Шөхрат арша дартар, катапултсыз ол,
Ашак гачсаң, илишйәндир бойнуңдан.

***

Айдан бир акылдар – велиден-вели,
“Кыямат нышаны – гөнүден-гөни,
Башымыздан инер ахырзамана,
Адамзат гечмишин унудан гүни”.

***

Рубагы гелер дийп, чаклап отырын,

Йүрегмиң агзыны саклап отырын,
Гайыпдан бир судур гелйәр ылахдан,
Гапып, хол бейләме оклап отырын.

***

Дил бабатда бизем бир агзы дийсек,
Бичеме дәл ялы, шу вагзы дийсек:
“Чекич” дийсек чүй согрулян атагза,
Чекиҗем меңзәп дур, “атагзы” дийсек.

***

Шапаклапдыр, богаз түве бун-ерте,
Маңлайына сепер, ынха, ун элте,
Кән гарашды… Делмурып дур, интизар,
Ылла, бәбек инҗек ялы шун элтә.

***

Ялңыз зенан душса гиҗе-гирим, биз,
Бетгүманлык эйлейәрис, гөрүң, биз,
Белки, баша бир иш дүшүп барядыр,
Хайып! Даралып гидипдир гериммиз.

***

Кесип гулак-гуйругыны гүҗүгиң,
Алсалар-да гөзлериниң учугын,
Тиз этишер бабырбилек гойнити,
А тыгың ызлары йитер үчи гүн.

***

Хейч гачмадың, этдиң ишиң агырны,
Бил бүкүлди, чөкүп гитди ягырны.
Ваз ясап, душуңдан гечишип йөрлер,
Сен мытдылдап бармаң, гарабагыр ини.

***

Өлдүрилҗек өкүз, сыздың гассабың,
Пейдасы ёк урнуп, өзүң гыссаның.
Сен гамгын гошгумың? Той башланып дур,
Я-да сен шат гиришимиң кыссаның?

***

Сиз этен эримден аңырлыгына
Йөремели, бакман агырлыгына.
Огулларым! Гечен ёлум – мирасым
Галдырярын, ыза гаңрылып, ине.

***

Какнус киби яныр-бишип магад-а,
Дирелмеклик берилипдир маңа-да.
Канча ода атдың, өртедиң, пелек,
Гөр, гашыңда отырын мен яңадан.

***

Мал бошаныр, аша дүшсе, гүнәкәр
Еесидир! Аңлармы-у сен бу нәгә?
Ата оглы үчин йүзүн саллап йөр…
Нейлей, мундаг ярадыпдыр Бинагәр.

***

Яняр дири: "Алып билсем алгымы…",
Гачяр бири: "Бермәвериң салгымы"…
Алгыдан-бергиден дынч болса башың,
Иң говусы шолдур, шолдур ялңызы!

***

Нәтсин, бендилиге дөзенок инд-ә,
Пыган чекип ятыр гөзенегинде.
Нәме гүнәси бар? Өзүң чөз, Адам,
Сен – казы, ынха, шир, гөзүң өңүнде.

***

Говы ойнаяр зор футболчы пөкгүсиз,
Ылгамалы эрин билйәр. "Бөк-де, сүс!".
Өвредйәрлер. Гүв берип дур стадион,
Жанкөерлер ялы-ла хас өкдеси.

***

Бир гезек биз экме-ек болуп галдык,
Сөйүшжекдим, арман, чеп болуп галдык.
Ашыклар дийип шиндем ятлап йөрен бар,
Ил ичинде гуры геп болуп галдык.

***

"Бизнес" диймек – гезмек йүпүң үстүнде,
Ниете беслеен йүкүң үстүнде.
Текиз эрде аңсат зат этдирмейәр,
Ынха, йүп, йыкылың, йыкың үстүнде.

***

"Шагал гелйәр", "Мөжек гелйәр"… Горкы кән.

Гыкылыклап, ятырардык көрпекәң.
Улалаңсоң, инди турузмак гөрги,
“Тур-тур” дийип гыгырдярсың, өртейәң.

***

Назар Гуллаевич, бу мен – талыбың,
Окудардың эдебиятың тарыхын.
Гелҗегинем айдан болсадың, кәшгә,
Пишеси бор дийип, өвгиң, тарыпың.

***

Яңланды театрың иң соңкы җаңы,
Какылды оюнда байларың чаңы.
Догры борды, сунгат байлыга дәл-де,
Гарыплыга гаршы эйлесе җеңи.

***

Бар диййәрлер өлүмден соң дирелме,
Хүв-Хак дийип, гидибер сен, диренме.
Башдан гечен өмре ынанмарсың соң,
Гөрсең дүйшде, бакы дүнйә гиреңде.

***

Ир туран говумы, ятан говумы?
Айдып, йүрегиңе салҗак дәл довлы.
Йөне сен ояныП, дишиң ювянчаң,
Тәзе ишин ювяр иллериң оглы.

***

Болсаң бол хошниет яягшы пәлли,
Элмыдама сеңки догры хем дәлдир!
Эгерки бар болса ялңышмазаклар,
Гурбанназар айтмышлайын, ол – илдир!

***

Маңа-да дил-агыз, саңа дил-агыз,
Хачана чен өртәп гезҗек, бил, а гыз?!
Сенден улы бир зат хантама дәл мен,
“Хош” сөзүни айтсаң, этик, бир агыз.

***

Кәйишсек-де негада бир, мен шадам,
Сүртсең, тозан ёкмазмышын шемшада*.
Сен – башдашым, чыкайыпсың алнымдан,
Ёгса илде гыт дәлдир-ле менче адам.

***

Агза-бурна гелен. Якынлапдыр-а,
Долупдыр Ай, ройы якаллапдыр-а.
Ховлук ахыр, пишге мурт, хов, булут,
Сал этегңе, апар. Я галлап дур-а.

***

Шахыр, дымма, нагмаң бармы, сечеле,
Гой, гөтерсин ылхам атлы кеҗебе.
Нәче галсаң, еке дәлсиң ёкарда,
Горкма, келләң дегер өйдүп үчеге.

***

Алтын чаяр багшыларың богазна
Күмүш перде боглан, тыллайы газма.
Хов, түркмен, тархан сен, сус-да дур, ине,
Хич хачан эгсилмез тыллалы газна.

***

Довзах якар асылары көз билен,
Гөркезмесин, ненең эдип дөз гелем.
Хер ким башгаң барҗак еридир өйдйәр,
Довзах – бармаян еридир өзгелең**.

***

Шәгирдине бахыл киши кеззапдыр!!!
“Уссат ким?” дийп, сораг берйән гыссап дур.
Башгачарак бу совалың җогабы:
Шәгирдинден өвренйән шол уссатдыр!

***

– Урдум-сөгдүм. Үнс бердим тербийә,
Пейдасы ёк, гайта, хас бетерлейә.
– Таяк билен дәли ёла гелсе-де,
Чын тербие сөйги билен берилйә.

* Шемшат – самшид агаҗы, Гүндогар поэзиясында тәмизлигиң символы.
** Сартрың айданы.

***

Аңырсы гөрнүп дур. Юка. Переңче,
Пенҗирәңиз атыныпдыр перенҗе.
Гечебилмен. Гөзенек бар арада,
Мен зынданда, сен отыр сен Эремде.

***

Гавун байрам, эфир. Гөр, узак гүн-ә

Шол янҗап дур. Вах, гавунда ёк гүнә.
Иң бир датлы задам магтап отурсаң,
Еке гүнде дөнҗек экен закгуна.

***

Белки, Худай! Задам ёкдур горкасы…
Авың хем бар говсы, песи, ортасы…
Дүшнүкли-ле! Эмма вели, зәхериң
Хайсы говы: Говсумы я хордасы?!

***

Әлем кайыл Хактагалаң буйругна,
Дәлем кайыл Хактагалаң буйругна.
Сай-себәпден айра дүшди ёллармыз,
Ләләм, кайыл Хактагалаң буйругна.

***

Голайласаң, лала дөндүм, дөзмезим,
Бир зат дийсе, диендир-дә гөзлерим.
Гошгуларым – җошуп айданлам дәл-де,
Мениң айдып етишмедик сөзлерим.

***

Гелйәр чендан гола галам аласым,
Нәҗай сөзлем калбы яраламасын.
Бозян – дүзйән, ак кагыздан озалы,
Бейним – шыгырлармың гараламасы.

***

Долдурып ятырсың гуҗагымы, яр,
Мөвҗейән, аз гөрйән гучанымы, яр.
Багт көлүне чүмүп, тапмадык карар,
Еди гат асмана учалымы я?!

***

Ичдим, лебиң гандындан ганмадым хич,
Сөййән диййән, антымдан ганмадың хич.
Якды мени зовкы-сапаң, алавың,
Сүрдүк дөвран, багтыңдан ганмадым хич.

***

Бела башымыза гелмейәр еке,
Үсте-үстесине инәййән экен.
Шүкүр, я, Реб, гөтерҗегин хер кесиң,
Эгниңе йүклейә , не артык, не кем.

***

Дурмуш, гөрйән солуңы хем сагыңам,
Махал-махал пикре душян, сагынам.
Тыпды, эллеримден гачырдым ере,
Кәте гөр-ә, ювмалы-да сабынам.

***

Херки нәрсе өз орнунда гымматдыр,
Үстүмизи дүйнәп ятҗак – түммекдир.
Хер ким йүзүн саллап, оя батып дур,
Яс еринде манылы сөз – дыммакдыр.

***

Деңзи ханасына – чыгырларына
Саташан ышк дерди сыгырмаз, ине.
Мөвч уруп дур я гиреси гелйәрми,
Сөйги барадакы шыгырларыма?

***

Ёк, дөнүклик эйлемейәң, душманым,
Ёгса маңа нейлемейәң, душманым!
Гөни гелйәң, достларымың дили дей,
Сен еңсәми пейлемейәң, душманым.

***

Херхал-а, тапылды Пазрыкдепеден,
Бир хал-а тапылды Пазрыкдепеден.
Эждатлармың йитип гиден дөвраны
Персала тапылды Пазрыкдепеден.*

* Алтайдан – Пазрыкдепе диен еринден тапылан гадымы огуз түркмен халысы буз ичинде сакланып галан экен.

***

Топулып баряр җип, кашаң, гаты улы,
Бахасы нәчекә, ичи лотулы.
Бар эмләги айланяндыр харытда,
Сөвдагәр дәлдир ол, кән болса пулы.

***

Дийрди атам Сәхетдурды поссунчы:
“Гейсең ичмек, диңе тойда тозсун шү,
Аяз-а голайңа янашып билмез,
Чекичлесең, гечмез мундан поссул чүй”.

***

Күлке овунтыгы ере яйрат-да,

Бирин галдыр, пенҗәң билен гарбат-да,
Башармарсың. Янап йөрмәң азлыгы,
Чөпләп отурмалы ики бармакда.

***

Гөз дәл, агзы юмуп, отуз кейбири*
Атдык, сова гечерми дий хей, бири?
Гара даңданларда чекдик шөври биз,
Гарганың агзындан алдык пейнири.

***

Хайран кылмаз нәмелериң, җенаным,
Җүбтек дейин мәмелерин ченәним?
Гең гөрениң чыкармышын алнындан,
Гең гөрйәрин, гең гөрйәрин җемалың.

***

Хасаба җүр, нагты-несеси билен,
Хәзиркиси билен, эсгиси билен.
Ол Худай биленем йөредйәр хасап,
Чотун какып отыр тесбиси билен.

***

Өзгелере сөзледиң өз дердиңи,
Ёгса гурсагыңдан хей, гидердими?!
Ярым, сенден дерт етсе-де, кайыл мен,
Гел яныма, дурмуш хесрет бердиги.

* Кейбир – пейкамың нештери, ремезаның гүнлери, гарга – гиҗе, пейнир – Ай.

***

Гелсе-де, гөр, яр янына гечеси,
Артык йүзүн тутяр, гөрүп эҗесин*.
Эҗе, галкып, рухуң билен баглаяң
Сен шүбхели ёлларымың ниҗесин.

***

Ловурдаяң, намазлыгым, хәли сен,
Яняң, Хакың нуры дүшйән ялы сен.
Мүнсем, ламекана гөтерилйәрсиң,
Саңа кече диймен, учян халы сен.

***

Гөрүп, дүңдерленин, дөвүленини,
Дөши рул гапҗап, дүвүленини,
Хеммеден өң ылгап барып, хайдан-хай,

Бошадып етишди… җүбүлерини.

***

“Ай, гояй-хов, бу чайчылаӊ кәсәми,
Дуп-дуры сув демлейәни, кә сары.
Чай дәл, дерде ярамаяр” диймәӊ сиз,
Яраяр-а чайкамага кәсәни.

***

Илкагшам йылдызлар янҗак болуп дур,
Гиҗәӊ яры ере дамҗак болуп дур.
Нечүн ягтылыкдан гачярлар олар,
Гөр, гүндиз бири ёк, ханҗак болупдыр?

***

Гой, дийиберсинлер, нәме дийселер,
Бир-бирден совашык нама дийселер.
Халаныӊ ал, сүйшүр герекмеҗегин,
Кемиӊ нә, ахырда дана дийселер.

***

Арман, өзүмизден хылтларымыз бар,
Битмез яра дүшйәр галп еримизде.
Онсоӊ өмрүӊбойы җөвлан ур-да йөр,
Гүнә гечишлик ёк калпларымызда.

* “Айгытлы әдим” кинофилминден.

***

Тешнелиге сувлы ерде верзиш ол,
Чайпанышян гувлы ерде верзиш ол!
Нирә гачсаӊ, бардыр, мейи гоймага
Болда, “юв-ха-ювлы” ерде верзиш ол!

***

Дилегим: сөзүӊи багыш эйлегил,
Сөзлериӊ көзүни багыш эйлегил.
Поэзия, пайлашсынлар байрагыӊ,
Сен маӊа өзүӊи багыш эйлегил.

***

Ак даӊларыӊ сәхеринден алмышам,
Ёк, тутуш дәл, сәхелинден алмышам.
Аҗымы авы дәл, эм эйләйин дийп,
Алахөврен зәхеринден алмышам.

***

Шахыр, аялыңы элтер, барар-да,
Машынында отурыбер, газар-да.
Кейваның эгленип, алан зады ёк,
А сен гошгы тапып гайдяң базарда.

***

Оглум-гызым үчин, машгалам үчин,
Яры-достлар үчин… башгалам үчин,
Өмрүм, сени сарп эйледим, ылгадым,
Артанын багыш этдим гошгулам үчин.

***

Битирмеҗеклере мүң кынчылык бар,
Битирҗек әрлере мүмкинчилик бар.
Гайраты деӊ гелмез әр биле әриң,
Биревлеӊ сыртында мүңкүлдилик бар.

***

“Ягты җахан гөрүнсе ол гөзүмде,
Җуваз окун айлайың сол гөзүмде”*.
Пелек чархы пырланяр, яр, дашымда,
Сеӊ ишиӊми, гөрүнйәӊ зол гөзүмде?!

* Гүндогар пәхими.

***

Рубагым, саның етди харвара,
Дийип билмен өз-өзүме сервер-ә.
Сай-себәпден өзгәң депен пөкгүси
Маңа дегип, чавуп гирди дервезә.

***

– Шу гүн бир шыгрымы язайын эркин,
Өйде ёк дийәйиң, сораса херким –.
… Нирден айдыпдырын. Мен чыбшылда зар,
Инди бу тукатлык берер-ов мерким.

***

Тойда душдум көне танышларыма,
Дерхал гошулайын ханы, ичлерне.
Кибтим гысык. Алып-ёлуп барярлар,
Депгиним пес гелди тансларына…

***

Йүзи-гөзи гүлүп дуран, алчаҗык,
Дуры ак яг дыкаланан голчаҗык.
Созан-гуйрук чозуп гидип гелналҗы,

Бизиң обамыза дүшен олҗаҗык.

***

Дар җайда депилен топ дей, гөр, муны,
Йүрек урнуп, ярып гелйәр бөврүми.
Атыгсап дур. Хөре-көше эйлейип,
Шыгра габап, саклаярын гөвнүми.

***

Ене-де бир нәрсә етирсек пәхми:
Хем авы, хем дерман йыланың зәхри!
Хем-ә гүнә, хемем согап газаняс,
Хайр-у-шер гатышык, шу кысмы әхли.

***

Айралыгың дерди җуда аңырдан,
Яр, икимиз өнмезден өң багырдан,
Адаматаң зары – мендәки хиҗран,
Чеп бөврүнден гапыргасын айырдан.

***

Нежасат дийҗексиң вели, дерс, ине,
Шорлан ере – мелхем, эрс-мерс, ине!
Ким гел дийсең, гидер, гит дийсең, гелер,
Сенем юмшуң буйрубер хов, терсине!

***

Гаррыгыз гавуның еке кесими
Долдуряр иениң петекесини.
Алкышлаяс, интизары тапылар,
Өңкиңизденем хас көп экесиңиз!

***

Гөрсең, инди гозганмагам яканок,
Отурмагам машкдыр, билгин, ятана!
Йөрей-йөрей, сен өзүңе гелйәрсиң,
Гырмылда-да, гыр ашыбер, ядама!

***

Эй, гүл өмрүм, эллиден соң көтелсиң,
Овкадың – аз, херекетиң көпелсин!
Бихуда өтүрен хер сагадыңа
Агла: – Өли ятырын – дийп – көпенсиз!

***

– Пагшылдадяң, ханы сениң эдебиң,

Гүзериңи буландыряң, бедевим?!
– Шеклим боланда нә, ичҗек сувума
Агзын дегрип дурса, дагы нәдейин?!

***

Гайтдаландыгымсың, яшлыгым, оглум,
Кенарың – мен, гайнап, дашгының, оглум!
Сен – ене бир берлен мүмкинчилигим,
Серпиген челгимден ашгының, оглум!

***

– Ёк! Гашыңа гайдып гелмерин – дийип,
Бойн алян: – Ант ичип билмерин – дийип,
Гөвне дегдиң, йөне дем салымдан соң
Атыгсар йүрегим: – Дилберим – дийип.

***

Гечмишимден ахмыр галды тикенли,
Чүмүп, хәли-шинди авшар экен би.
Өз хатам, өз ялңышларым, хич кими
Гүнәлемейәрин, орян экенми.

***

Хер дишинде бир гүлки бар гүленде,
Десмалчы* – ол, өвер, галдыр беленде.
Чалшыклы чемче бу, бойнуңдадыр, бил,
Яглыгыңы тутдыр гезек геленде.

***

Зөхрәң зары говшан чагы Махыма,
Зөхрә барса, Махым җаның ахына
Җовраныпп дур, кайсы яра этишсе,
Хем-ә высал, хемем хижран Тахыра.

***

Боз гарчгай дей дуруп башармадым тей,
Пыганым гойдурып башармадым тей.
Сенде хич тегмил ёк, җерени – кыблам,
Өзүми сөйдүрип башармадым тей.

***

Дуйман сувсанымы, аҗыганымы,
Сүзүп леззетини, паҗыгаларын,
Серде дүшләп гечйән ой кервенинден,
Рубагым, сең үчин паҗым аларын.

***

Ышкы билен ярадыпдыр дүнйәни,
Эшки билен ярадыпдыр дүнйәни.
Акыл чатардан чуң, гудратлы Гапбар
Гошгы билен ярадыпдыр дүнйәни.

***

Сапак эдинмесең дерсин гечмишиң,
Гайталаняр ялңышларың, этмишиң.
Биширмесең, шол бир эри деперсиң,
Ай-йыллар, асырлар шонсуз хейчмишин.

* Десмалчы: эли яглыклы, яранҗаң, гылчы…

***

Гүнлең бири деңелерне этенде,
Ек гөрйәни магтаныпдыр Эпендә.
– Мең догмам бү! – Йигди сынлап, баш яйкан:
– Вах-е-ей-вах, гүл ялак оглан экен-дә!

***

Гүлүң ысгадым дийп, билмен өвүнип,
Йүрегимде тикен галды дөвүлип.
Ким бетбагт: Сен-ә сөйүп гөрмедиң,
Арман, менем бир гөрмедим сөйүлип.

***

Өйкелешсең, аңры гечме, дур шунда,
Сөгүнчлерңиз авуланан гуршун дей,
Битмез яра салар икиңизе-де,
Еңиҗи ёк әр-аялың уршунда.

***

"Өйкелегиң пайы сүйҗи" диййәрлер,
Өйкелегиң пайын үйшүп иййәрлер.
Гелинлерңиз кәте өйкелесе-де,
Сиз бир кине саклап йөрмәң, эй, әрлер.

***

Бак, гүндизем ятыр ниҗелер, ине,
Ким уклап биленок гиҗелерине.
Гезек-гезегне дәл, зол-зол шол бир зат
Дүшүп дурар огшя, биҗелерине.

***

Гызамыкдан галан бар бир кеселим,
Ыңдарма мен, ёк ызыма тесерим.

Шондан гелен хаталарым хер чакда
Багры дилйәр, ялңышларым – кесерим.

***

Депә чыксаң, йөрме гайгы – элемде,
Аңсат дәл-дә галан чагың беленде.
Мизан бу, хемме зат деңаграмлыкда,
Еңил гайдяң ахыр, ыза гелеңде.

***

Ишлемәнсоң, послугындан өртенер,
Дерт тапынар, хошлугындан өртенер.
Өртенйәрми, диймек, келлелеримиз
Чуң ойлар дәл, бошлугындан өртенер.

***

“Дурмуш бир театр, артистлери биз”.*
Гөз өңне тутуляр эрк-ислегимиз.
Ягшымы, яманмы… өзүңе баглы,
Дөредйәс кешплери, хер түйслеги биз.

***

Өзге такдырлардан зыяда язлан,
Гөзе гөрүнмезек сыяда язлан,
Бир петде ак кагыз мениң гелҗегим,
Өтүлен йыллары шу яда язлан.

***

Дүне дөрәп, чөзүлмедик җеделлер
Адам дурса, эне довам эдерлер.
Җеделлешибериң, арыф достларым,
Шейдип, мундан гечип гитди педерлер.

***

Бир-биреге терс гелсе-де тәлеймиз,
Көңүллери башга-башга дәлей биз.
Еди йыл агłармыш айра дүшенлер,
Кырк йыл гечди, көшешемзок хәлей биз.

***

Адам ялңышлардан пейдаланармыш,
Ёгса асыр, йыллар, ай таланармыш.
Эгер сапак эдинмесең гечмиши,
Тарых дийилен зат гайталанармыш.

***

Чирим этмән гечдим бүтин гиҗәми,
Сетанда бир, ятмамда нә, хиҗ-ә би.
Өзүм билен ич дөкүшдим даңа чен,
Бирян сырып арадакы хиҗабы.

* Шекспир.

***

Өлүп, элтиленсоң ховруң үстүне,
Тамугда як, бишир, говруң үстүне,
Кылан гүнәлериң йүклетдирмезлер
Я бириниң, я-да дөврүң үстүне.

***

Көсти этик эди ядың, ашнаның,
Кемчилигин гөрмек аңсат башганың.
Хайсы бирин дүзедерсиң, гел, говсы,
Биз херимиз өзүмизден башлалың!

***

Бир хайышым, якынлашян пурсатлам
Нәз эдибем, итмегин, яр, гурсакдан.
Хем терсине, йүрек үзлүп барса-да,
Эҗап эйле, чекелеме, дур, саклан.

***

Артыграк гүрлейән ыңан махалым,
Ичимден геплейән дыман махалым.
Соңкы нокадыма этишермикәм,
Узанып, эңегим даңан махалым.

***

– Не зерурлык еди довзах салмага? –
Дийип, совал берипдирлер Аллага.
– Күлли асылар чүн! Оввалынҗысы
Бенделермиң көйген арын алмага…

***

Дийиәрлер “Умыдың өлйәр соңундан”.
Мегерем, адыңы өлемсоң ундам,
Разы, терк эт калбым, хошлашык чагы
Совуклайма җеседимиң доңундан.

***

Ол хениз сөйги дәл, агырса небсиң,
Агырмаса вели, кесеки кемсиз.

Ышкың нәмелигин дүшүндирмек кын,
Гүлкүсиз шатлыкдыр, агыдыр немсиз.

***

Салаҗын гойберйәң дилиң – “кесериң”,
Хак-у – нәхак шылтак атмак кеселиң.
Гелип-гелип, ахыр өзүңе дегер
Бирчаклар ченемән зыңан кесегиң.

***

Сылдым чола ерде гөзден эшкими,
Назарымдан эремедиң гыш киби.
Калбымың төрүнде гизләп билмедим,
Хемме дуйды, сен аңмадың ышкымы.

***

Айны шол бир зады айдып икиңем,
Җенҗел эдип, зыңып дурсуң дикиңе.
Ак дий, ак, гөк дий, гөк, гайталар даглар,
Гая билен давалашян дек, ине.

***

Башга бир тарапдан, говам олан-да
Адам бердашланяр, ковалананда.
«Пыздым» дийип, дөше урмагын, пелек,
Гарам улаляндыр тогалананда.

***

Тоюмдан өйкеләп, аял доганым,
Гайдыпсың. Дөзмезим, аян доганым,
Доган ынҗап, барар догана дада,
А сен аглап, гитдиң каян доганым?

***

Гөрдүм, тапып көне «гүнделиклерим»,
Өз-өзүме кән зат үнделипдир өң.
Яш гечдикче акыл кәсәң долмал-а,
Мен-ә, достлар, гайта чөңңелипдирин.

***

Кән йыл ара дүшди. Саташдык ене,
Гарылдык, гатылдык, аташдык ене,
Ярсыпдыр гаррыган дарагты ышкың,
Чекилдиң, даг-арман, чат ачдык ене.

***

Асла болмаҗак затларам дурмушда,
Хер заман амала ашып дурмуш-да.
Аңмарсың юмругың нирден дегҗегин,
Түргенлеш, тайынлан, мушдуң ур мушда.

***

Шыгыр язян, тапып чола – үмсүми,
Яда дүшүп, совайяң, яр, үнсүми.
Ынан, гүлүм, сөз геленок дилиме,
Еке пурсат унудайсам мен сени.

***

Алтының – күмүшиң ёкдур көнеси,
Алтының – күмүшиң ёкдур йөнеси.
Оввалында мисден чеңклемәндим мен,
Шыгрым, зеңләп ятмарсың-да, я несип!

***

Баша хич иш дүшмедик дей хамана,
Гезип йөрсиң, дәлем ялы яман-а.
Дашдан гөрсең, бир анҗайын кишисиң,
Бәлчирәрсиң, вах, ялан-а, ялан-а.

***

Бирев билен бирев түпең атышса,
Чавар гидер, оклар ёлда чакышса.
Биз икимиз ышдан яраландык, яр,
Назарлармыз чакнышып бир бакышда.

***

Дийлен сөз бар: «Ат – түркмениң ганаты»,
Саклапдырлар, бесләпдирлер кән аты.
Еесине чекмесе мал шумлукдыр,
Бедевлер түркмениң – кадды-каматы!

***

Ядыма дүшенде, эй, сачы сүнбүл,
Хошнут сен гөвнүме, ачылян гүл-гүл.
Ара махал дүшсе, соварын өйтдүм,
Хас бетер күйсейән, гечдикче гүн-гүн.

***

– Әхтимизми бу, яр, өз арамызың?
Сөйги ловлаян от! Көзе разымың?

– Пелек дири айрабилмаз икимиз,
Херчент гөркезәйсин гөр азабыны.

***

“Үч тарапың япылаян халатам,
Бир тарапың ачык дурар галапын.
Халыс бар тарапың япылайса-да,
Бил, ачык дурандыр Алла тарапың”.

***

Гөвнүң хошлап йөрмегиңи бес эт сен,
Чакыңы аңарсың, өзгә эсетсең.
Язың гелши гышдан белли. Хекимлер
Дирилери өвренерлер җесетден.

***

Сайланянсың, эдйәндирлер гыбатың,
Сатярмы, диймек, бардыр гымматың.
Хасратыңы салып гездиң ичиңе,
Ил дердиңе яндың, бишдиң, дыммадың.

***

Яшлык – бирчак совлан тоюмызмы я?
Хасрат – кылнан хаталарың музды, яр!
Өзүмизденди, вах, белаң көрүги,
Пелек икимизи айырмазды, яр!

***

Йигрими йыл өтен той кассетасын
Тәзеден серетҗек, гой кассетасын!
Я, пелек! Геләйсе шол гүнлең бири,
Тозун гөзе сүрме дей ойкасадым.

***

Ичи янаныңам гүлкүси бардыр,
Гүлкүсинде агыз күлкеси бардыр.
Сөйгүде утулдык, яшап йөрүс биз,
Көңүлде канагат үлкеси бардыр.

***

Гөрсем дийип, эй, яланчы хөзириң,
Көсенмезлик үчин өзүм көсирин.
Гөбегмиз кесдирип, бошап билмедик,
Бармак чатык, өлүкәгем эсириң.

***

Гечмиш көлегесимидир гелҗегиң?!
Шондан мисил тутуң, догры селҗериң.
Түркмен, дүрс биширйәрмиң дерсиңи?
Шоңа баглы эңилҗегиң, эңҗегиң.

***

Билермисиңиз сиз, көрлер дүйшүнде,
Идегсиз, таяксыз йөрлер дүйшүнде.
Аяк үсте гөзүн юмуп, “уклайып”,
Оялыкдакылар гөрлер дүйшүнде.

***

Кайсар ша сөйсе-де элпелмесини,
Лаврда гизләпдир кел келлесини.*
Хем-ә айбын өртен, хемем мазамлан,
Үстүнде багт гушуң пелпеллешини.

***

Гүнлери гетирди ак гар диенлең,
Гыш эчилди, сечди, гапгарды ондан.
Багшың келлеси дей силкилди телпек,
Батарейлер – герлен аккордионлар.

***

Уссат – диймән – диймек, айтман-айтмакмы,
Гурбанназар Эзиз, Чингиз Айтматмы?..
Чүммек үчин көңүллериң тейине,
Ол Аршы – аглая барып гайтмакмы?

***

Башына гидип, соң овуланлары,
Кетде күрсүлерден ковуланлары.
Ил зибил дәл, арамыза гойбермәң,
Халка гошулҗакмы? Говуланмалы!

* Юлий Сезар хемише лавр чеменини баша гейип йөрмәге сенатдан ыгтыяр алыпдыр, озал диңе дабаралы вакаларда уланыляр экен.

***

Дурансоңмы аяк дирәп, гөтинләп,
“Тарк-турк”, “тарк-турк” пагтабентлер түтүнләп,
Атылдылар. Гиҗәң яры, чагалар
Тәзе йылы гечирдилер “түпеңләп”.

***

Аңян халым телефондан

сесимден,
Шелайынсырасам-да: “Вах, месиң мен”.
Дуюп дурсуң, гөрүп дурсуң, эй, дилдар,
Гелип гиден дейин эриң песинден.

***

Җигитлерниң угрун аңлар ялымы,
Терслин-оңлын чалшырдыпдыр налыны.
Алныңдамы, ардыңдамы Кеймир көр?
Хатап галаң гук янында – мәлими!

***

Ягшы-яман галпылдатяр элләни,
Дишләп танаярлар тылланы.
Соңам даш үстүне оклап, сесинден
Кесгитләп билйәрлер.
(Аз ялпылданы).

***

Ямалмадык ялы гечер бу гүнлер,
Йыллар чөзер, язлар гидер дүгүнлер.
Бир эрде дурара этмез карары,
Гелҗеге, гечене дыңзар гөвүнлер.

***

Дахганыңда асал эзлен мелегим,
Сенде экен язҗак сөзлем, мелегим.
Дүзен гошгуларымың бары сениңки,
Шахыр этди рейхан гөзлең, мелегим.

***

Өмрүбойы, дүйнем, шунам, (эртес-де)
Шол бир кешби ойнап йөрен, артист дей,
Яшап йөр ол, үйтгеденок дуркуны,
Гүл говшуран тапылармы бир дессе?!